

Крім того, це означає, що українці зможуть задекларувати свої доходи у віртуальних активах.

Раніше у Комітеті ВР з питань антикорупційної політики розповідали, що обсяг транзакцій в Україні з віртуальними активами становить близько 150–200 мільйонів доларів на день, а капіталізація віртуальних активів – понад 2 мільярдів доларів.

Треба зазначити, що у Мінцифри пояснюють те, що закон базується на актуальних стандартах регулювання операцій із віртуальними активами міжнародної групи з протидії відмиванню грошей (ФАТФ). Вони встановлюють правила для постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів і сприятимуть детінізації цього ринку.

1. Ставлення українців до криптовалюти: Gradus Research URL : <https://gradus.app/uk/>.

2. Інтерфакс-Україна. URL : <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/765864.html>

3. Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні «віртуальної валюти/крипто валюти» Bitcoin від 10.11.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0435500-14#Text>.

4. Проект Закону України «Про віртуальні активи» №3637. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110.

Ірина ЄРЕМЄЄВА

доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат історичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МИРОТВОРЧИХ МІСІЙ ООН В ПОСТЫПОЛЯРНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Миротворчі операції як метод врегулювання конфліктів є одним із інструментів сучасних міжнародних відносин, що має комплексний характер та виступає основою міждержавної політичної та дипломатичної взаємодії щодо врегулювання конфліктів, засобом впливу на світову політику включно до втручання у внутрішні справи окремих держав.

Сучасна миротворчість базується на принципах міжнародного права що містяться в документах ООН: Статут ООН, резолюції Ради Безпеки (мають обов'язковий характер) та нормативна документація, що безпосередньо регулює конкретні миротворчі операції. Сукупність цих документів визначає загальний механізм та найважливіші умови реалізації миротворчих операцій. На сьогодні терміни, пов'язані з миротворчими операціями, не зафіксовані в Статуті ООН, що викликає дискусії з приводу правомірності механізмів здійснення таких операцій. Однак наведена

обставина не унеможлиблює здійснення миротворчих операцій Радою Безпеки ООН відповідно до Статуту ООН без додаткового правового обґрунтування. Статті 5, 39, 50 Статуту ООН передбачають здійснення превентивних або примусових заходів з використанням воєнної сили, зокрема у випадку констатації Радою Безпеки ООН загрози міжнародному миру та безпеці [4]. Правовий статус миротворчих місій ООН визначається Статутом ООН, що покладає відповідальність за підтримання миру та міжнародної безпеки на Раду Безпеки ООН. Розгортання миротворчих місій ООН відбувається на основі мандатів, наданих Радою Безпеки. До миротворчих місій не належать легітимне втручання держава у внутрішні справи сторонньої держави на прохання її політичного керівництва та діяльність недержавних суб'єктів в конфліктних регіонах (навіть у випадках узгодження дій недержавних суб'єктів з миротворчою місією).

В умовах зростання локальних та міжнародних політичних конфліктів у сучасному світовому просторі, в яких задіяні країни з нестабільною політичною системою та нерозвиненими державними інститутами, відбувається суттєве розширення завдань миротворчих місій, які доповнюються заходами, спрямованими на забезпечення ефективного функціонування структур державного управління в таких країнах. В сучасному світі все більша увага приділяється невоєнним аспектам врегулювання конфліктів та постконфліктному будівництві. Традиційно мандати ООН спрямовувалися на виконання широкого кола задач: від роз'єднання ворогуючих сторін та недопущення відновлення військових дій до надання допомоги у спільній діяльності щодо відновлення миру. Задачами воєнного контингенту миротворчих місій традиційно були роззброєння протидіючих сторін, створення безпечних умов для цивільного населення та персоналу міжнародних організацій. Збільшення рівня конфліктності у міжнародних відносинах урізноманітнювало та ускладнювало зміст повноважень та цілей миротворчих місій, що спричинило збільшення залучення до них цивільних фахівців, які покликані забезпечити виконання різноманітних політичних та адміністративних функцій.

Урегулювання конфліктів, особливо тих, де виникає небезпека для життя населення, вимагає дій, які можуть бути охарактеризовані як втручання [1]. Миротворчі місії ООН часто застосувалися у випадках війни або субнаціональних конфліктів. Подібні операції мають багатоцільовий характер та спрямовані на забезпечення безпеки населення, але при цьому часто викликають критику на адресу ООН з приводу її втручання у внутрішні справи держави. Протиріччя між державами та політичними силами навколо миротворчих місій другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (наприклад, миротворча місія в колишній СФРЮ за участю НАТО у 90-х рр. ХХ ст.) викликали дискусії щодо статусу та повноважень міжнародних організацій у здійсненні миротворчих функцій, механізмів досягнення консенсусу у світовому співтоваристві відносно завдань та форм миротворчих місій.

Практичне трактування сучасної міжнародної миротворчості неоднозначне: з одного боку, миротворча місія є важливим дипломатичним та воєнно-політичним процесом, що виступає в якості легітимного кризового реагування на міжнародні проблеми, з іншого боку, миротворчі місії є втручанням у регіональні внутрішньополітичні проблеми, ефективність якого обумовлена співвідношенням інтересів провідних держав світу на міжнародній арені, а це означає, що перед міжнародним співтовариством постає важлива проблема – наскільки доречно перетворювати примусові заходи на складову частину процесу подолання конфлікту.

Значне число миротворчих місій ООН здійснюються із залученням миротворчих сил ООН (UN peacekeeping forces), які є спеціалізованими структурами ООН, що складаються із військових контингентів держав-членів ООН, формуються відповідно до Статуту ООН з метою запобігання або ліквідації загрози миру та безпеки, мають право на застосування примусових дій у випадку вичерпання потенціалу заходів політичного та економічного характеру для припинення конфлікту.

Залежно від типу миротворчої операції та поставлених завдань миротворчі сили ООН поділяються на: місії воєнних спостерігачів, які здійснюють моніторинг дотримання досягнутих раніше угод; збройні сили з підтримання миру, що виступають буфером між сторонами конфлікту та мають легке озброєння, яке застосовується в якості самооборони. Перші місії воєнних спостерігачів ООН були спрямовані в 1948 та 1949 рр. до Палестини та в район конфлікту між Індією та Пакистаном. Надзвичайні збройні сили ООН, призначені для операцій з підтримки миру, вперше були створені в 1956 р. в ході Суецької кризи на Близькому Сході.

З метою посилення ефективності ООН щодо розв'язання міжнародних політичних конфліктів неодноразово розглядалася можливість створення постійних збройних сил. Наприклад, в 2000 р. при обговоренні доповіді Групи з операцій ООН на користь миру (доповідь Л. Брахімі) Миротворчим силам ООН пропонувалося надати характер повноцінних збройних формувань з власною інфраструктурою [3]. Однак до теперішнього часу миротворчий контингент ООН створюється для кожного конкретного випадку окремо за рішенням Ради Безпеки.

У миротворчій практиці ООН сформовані базові принципи, дотримання яких легітимізує діяльність Миротворчих сил ООН: розгортання миротворчих операцій ООН здійснюється за згодою учасників конфлікту (винятки описані вище); неупередженість Миротворчих сил ООН у відносинах з учасниками конфлікту; незастосування сили миротворчим контингентом за винятком самооборони та захисту мандата. З кінця 80-х рр. ХХ ст. відбувається активізація миротворчої діяльності ООН та оновлення функцій персоналу, зокрема, миротворці можуть застосовувати силу з метою захисту цивільного населення в зоні конфлікту, роззброєння учасників незаконних збройних формувань, розмінувань, здійснення обов'язків

часткового прикордонного контролю [4]. Наслідком розширення завдань Миротворчих сил ООН стає збільшення їх чисельності та оновлення якісного складу – зростання частки цивільного персоналу у миротворчих контингентах. Якщо у листопаді 2012 р. в 15 операціях ООН з підтримання миру було задіяне 44 тис. військовослужбовців та цивільних поліцейських, то в березні 2004 р. – 51, 6 тис. військовослужбовців (при однаковій кількості операцій), а в серпні 2005 р. чисельність миротворців виросла до 66,9 тис. [2].

Загалом миротворчість є складним механізмом із підтримання та встановлення миру від імені світового співтовариства під егідою ООН. Аналіз масштабних миротворчих місій за участю ООН 90-х рр. ХХ ст. демонструє існування проблем, які пов'язані з неефективністю певних миротворчих методів ООН щодо вирішення міжнародних політичних конфліктів. Першим випробуванням механізму гуманітарних силових операцій ООН після закінчення «холодної війни» стала операція з надання допомоги курдам і шіїтам, яка була санкціонована резолюцією № 688 Ради Безпеки ООН. Дії військ тринадцяти країн стали допоміжними в боротьбі з іракською агресією і відбувалися синхронно з військовою операцією «Буря в пустелі» у січні 1991 року. Самостійною гуманітарною силовою акцією ООН стала операція у Сомалі 1992 року під час спроби врегулювати внутрішній збройний конфлікт, у якому тільки від голоду щодня гинуло близько 3 000 осіб. Відповідно до резолюції Ради Безпеки № 794, на підставі глави VII операція в Сомалі здійснювалася на розсуд Генерального секретаря ООН, а в практичному аспекті її виконували США. Подальші трагічні події в Сомалі показали, що жодна військова сила неспроможна відмінити обов'язковість використання усіма сторонами конфлікту міжнародних гуманітарних засобів, інакше «гуманітарна діяльність» втрачає сенс. Саме такий висновок підтвердили перебіг та наслідки силових операцій ООН 1994–1995 років у Боснії та Герцеговині. Зокрема, під час натовського бомбардування 30 серпня 1995 року загинуло майже 350 сербів, сотні людей дістали поранення, руйнації зазнали суто цивільні об'єкти, що стало наочним свідченням порушення Женевських конвенцій 1949 року стосовно захисту цивільного населення. Крім того, організатори силових операцій ООН, по суті, опинилися на боці однієї сторони в міжетнічному внутрішньому конфлікті, відкинувши принцип нейтральності. Таким чином, миротворчість порушує такі складні проблеми сучасних міжнародних відносин, як самовизначення народів, державний суверенітет, міждержавна агресія, гуманітарна допомога, що свідчить про складність та багатоаспектність миротворчої діяльності ООН, особливо у випадку застосування військової сили.

---

1. Onyshchuk I. Formalization of human rights to dignified living conditions in international and national legal acts. *Philosophy, Economics, and Law Review*. Volume 1, No. 2, 2021. P. 167-177.

2. Peacekeeping Fact Sheet archive. URL: http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/factsheet_archive.shtml 16.

3. Report of the Panel on United Nations Peace Operations: A/55/305-S/2000/809// URL: <http://daccess-ods.un.org/TMP/8270139.69421387.html> 19.

4. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_01074.

Володимир КИЯН

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ГНУЧКОГО РЕЖИМУ РОБОТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЗАХИСТУ ВІД COVID-19**

Спалах пандемії коронавірусу спонукав світове лідерство кардинально переглянути стандарти соціального захисту і трудових прав працівників, зокрема. У результаті чого були мобілізовані різні інструменти для подолання її наслідків. Пандемічна криза прискорила процеси цифровізації та автоматизації виробництва, тому майже усі роботи з тісним фізичним контактом були призупинені за короткий час, а деякі все ще відчуватимуть подібний ефект. Робота під час пандемії підтримувалася швидким впровадженням нових цифрових рішень: відеоконференцій та дистанційного обміну електронними документами. Тому захист прав осіб на продовження роботи, залишаючись на безпечних робочих місцях, має бути пріоритетом державної політики та соціальної діяльності, а не вирішуватися самими працівниками після їх скорочення або звільнення. Незважаючи на такі обмеження у трудових відносинах, більшість працездатного населення залишається на роботі, ризикуючи в будь-який момент втратити роботу.

Сьогодні віддалена робота з використанням цифрових технологій стала нормою для багатьох країн і надалі залишатиметься вимогою роботодавців.

Суттєвих змін наразі зазнало і законодавство про працю, де одним із основних стало запровадження сучасного гнучкого режиму роботи, яке дозволило обмежити зростання безробіття.

Адаптація трудового законодавства під вимоги часу дозволила, запровадити нові сучасні механізми з гнучкими формами організації праці, спонукати до прискорення процесу прийняття нового Трудового кодексу. А оновлення законодавчих форм дало змогу працівникам та роботодавцям подолати кризові явища, зменшити кількість звільнених з роботи, мінімізувати безробіття.

Питання правового регулювання використання гнучких форм